

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Blok 2 - Modul 2

Izvori dobivanja i financiranja
ulaganja
u ruralnim područjima

Razradio Vuš

PREDAVANJE 4: FINANCIJSKO PLANIRANJE I FINANCIJSKA ANALIZA

ISHODI UČENJA

- Sudionici će moći definirati, izračunati i kategorizirati glavne financijske pokazatelje.
- Objasniti zašto je analiza financijskih izvještaja važna za poslovanje, poslovne partnere i vanjske dobavljače kapitala.
- Koristiti omjere za analizu zdravlja poduzeća.

SADRŽAJ AKTIVNOSTI UČENJA

Važnost financijske analize i planiranja

- Vrste financijske analize
- Horizontalna analiza
- Vertikalna analiza
- Analiza omjera.

UVOD

- Financijska analiza podrazumijeva korištenje podataka iz različitih financijskih izvještaja (bilance, računa dobiti i gubitka, i sl.).
- Financijska analiza pretvara podatke iz financijskih izvještaja u informacije koje su korisne za donošenje informiranih odluka.
- Poduzeća bi trebala povremeno provoditi financijsku analizu kako bi dobila informacije o korištenju ograničenih resursa poduzeća.
- Različiti pokazatelji financijske analize mogu se koristiti za projiciranje buduće financijske pozicije poduzeća. Ova se aktivnost naziva financijskim planiranjem.

VAŽNOST FINANCIJSKE ANALIZE I PLANIRANJA

- Financijska (izvještajna) analiza prethodi procesu upravljanja i planiranja.
- Zadatak analize financijskih izvještaja je prepoznati dobre kvalitete poduzeća kako bi se te prednosti mogle iskoristiti, ali i prepoznati slabosti poduzeća kako bi se mogle poduzeti korektivne mjere.
- Kako bi se osigurala financijska stabilnost poduzeća, potrebno je planirati buduće financijske uvjete, a to planiranje mora započeti analizom financijskih izvještaja.
- Financijska analiza stvara informacijsku bazu za donošenje odluka.

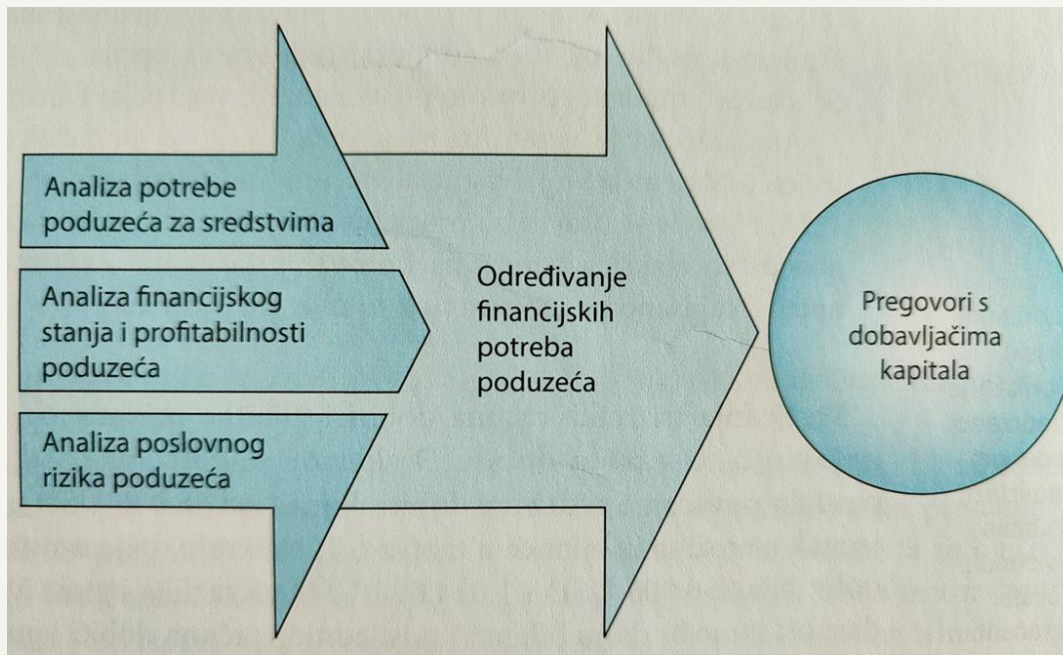
FINANCIJSKA ANALIZA I PLANIRANJE

Financijsko planiranje i financijska analiza pomažu u:

- Postavljanju ciljeva poduzeća
- Odabiru strategije poslovanja i financiranja
- Predviđanju poslovnih rezultata
- Pravljenju planova za neočekivane situacije

OKVIR ZA FINANCIJSKU ANALIZU

Financijsko stanje i uspješnost poduzeća također utječu na vrstu financiranja koju treba koristiti.

- Što je veća likvidnost poduzeća, to je jače ukupno financijsko stanje;
- i što je veća profitabilnost poduzeća, to je rizičnija vrsta financiranja koja se može pojaviti.
- Odnosno, financiranje dugom postaje privlačnije s poboljšanjima likvidnosti, financijskog stanja i profitabilnosti.

Van Horne, JC, Wachowicz, JM (2009). Osnove financijskog menadžmenta. Prentice Hall.

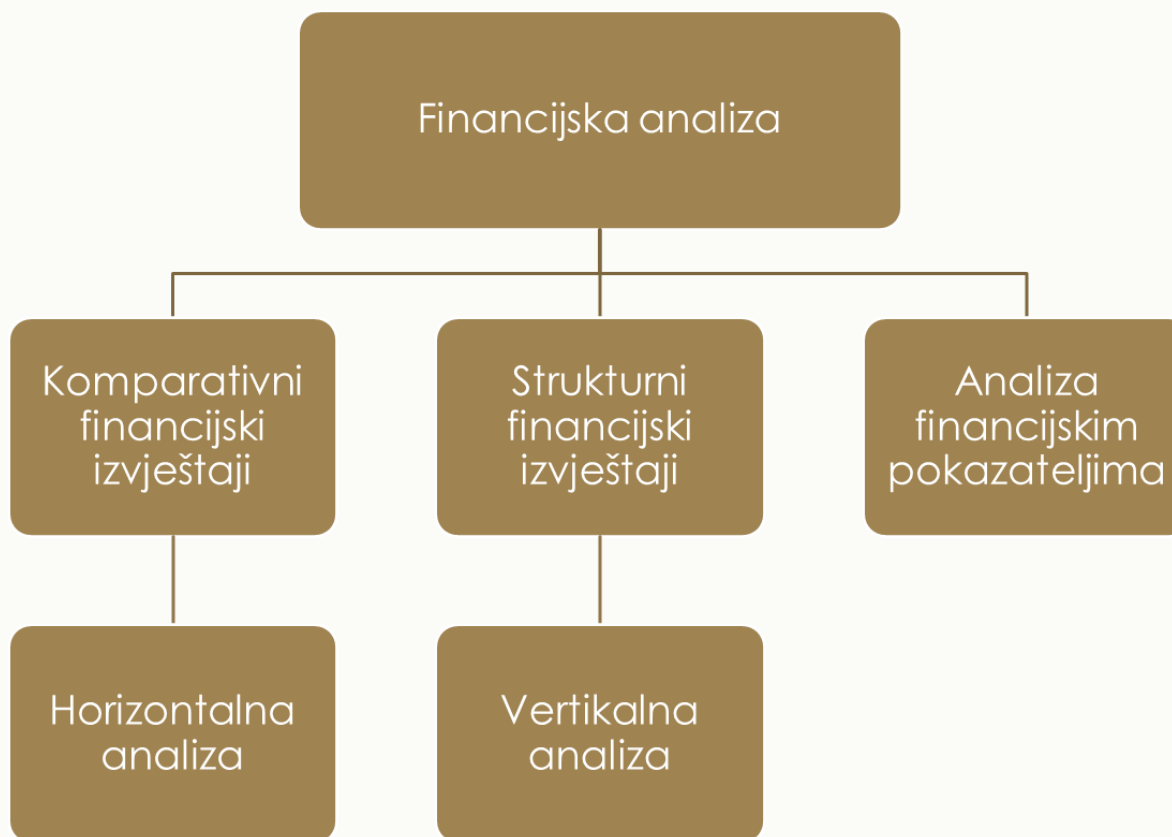
SPECIFIČNI INTERESI U FINANCIJSKOJ ANALIZI

Na temelju posebnih interesa svake strane, koristi se različita vrsta analize.

- Poslovne vjerovnike prvenstveno zanima likvidnost poduzeća.
- Investitori se obično fokusiraju na analizu profitabilnosti.
- Interno, tvrtka će koristiti financijsku analizu za učinkovito planiranje i kontrolu; procijeniti trenutni financijski položaj poduzeća i procijeniti prilike.

VRSTE FINANCIJSKIH ANALIZA/ALATA

HORIZONTALNA ANALIZA

- Horizontalna analiza, poznata i kao analiza trenda, omogućuje usporedbu podataka kroz dulje razdoblje kako bi se utvrdili trendovi i dinamika promjena.
- Horizontalna analiza može se koristiti s računom dobiti i gubitka ili bilancom.
- Valjana usporedba zahtijeva najmanje dvije točke, ali poželjno je uključiti tri ili više točaka kako bi se identificirali stvarni uzorci.
- Pri provođenju horizontalne analize možete koristiti izravnu usporedbu ili postotnu metodu.

HORIZONTALNA ANALIZA - PRIMJER

Opis	2020	2021	Povećanje ili smanjenje	
			Iznos	Postotak
Račun dobiti i gubitka				
POSLOVNI PRIHODI	260.377 €	244.442 €	-15.935 €	-6,12%
Prihodi od prodaje	133.946 €	120.243 €	-13.703 €	-10,23%
Ostali poslovni prihodi	126.431 €	124.198 €	-2.233 €	-1,77%
POSLOVNI RASHODI	154.033 €	165.337 €	11.304 €	7,34%
FINANCIJSKI PRIHODI	0 €	0 €	0 €	0,00%
FINANCIJSKI RASHODI	3.219 €	19.967 €	16.748 €	520,37%
UKUPNI PRIHODI	260.377 €	244.442 €	-15.935 €	-6,12%
UKUPNI RASHODI	157.252 €	185.303 €	28.052 €	17,84%
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE POREZA	103.126 €	59.138 €	-43.987 €	-42,65%
POREZ NA DOBIT	12.950 €	5.825 €	-7.125 €	-55,02%
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	90.176 €	53.313 €	-36.862 €	-40,88%

Izravna usporedba

Iznos promjene poslovnih prihoda
u 2021. u odnosu na 2020.:
 $244,442 - 260,377 = -15,935$

Postotna metoda

$(15.935 \div 260.377) \times 100 = 6,12\%$
Smanjenje od 6,12%.

Izvor podataka: <https://infobiz.fina.hr/>

VERTIKALNA ANALIZA

- Vertikalna analiza omogućuje uvid u strukturu financijskih izvještaja, odnosno omogućuje usporedbu financijskih podataka u jednoj godini.
- Promatrajući strukturu financijskih izvještaja, utvrđuje se postotni udio svake stavke financijskih izvještaja u odnosu na pripadajući zbroj. Analiza se provodi na sljedeći način:
 - u bilanci - pojedini elementi strukture aktive promatraju se u postotnom udjelu ukupne aktive, odnosno pojedini elementi strukture pasive u postotnom udjelu ukupne pasive;
 - u računu dobiti i gubitka - struktura prihoda i rashoda promatra se u odnosu na ukupne prihode (ukupni prihodi iskazuju se kao 100%; ostale pozicije u postotku od ukupnih prihoda), odnosno u odnosu na prihode iz redovnog poslovanja.

VERTIKALNA ANALIZA - PRIMJER

Opis Bilanca	2020	2021	2020	2021
	DUGOTRAJNA IMOVINA	1.034.958 €	1.553.516 €	57,55%
NEMATERIJALNA IMOVINA	0 €	0 €	0,00%	0,00%
MATERIJALNA IMOVINA	1.034.958 €	1.553.516 €	57,55%	85,36%
DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	0 €	0 €	0,00%	0,00%
POTRAŽIVANJA	0 €	0 €	0,00%	0,00%
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	762.720 €	258.152 €	42,41%	14,18%
ZALIHE	105.035 €	124.554 €	5,84%	6,84%
KRA TKOTRAJNA POTRAŽIVANJA	617.521 €	104.149 €	34,34%	5,72%
KRA TKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	0 €	0 €	0,00%	0,00%
NOVAC U BANC I I BLAGAJNI	40.163 €	29.448 €	2,23%	1,62%
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	798 €	8.289 €	0,04%	0,46%
UKUPNA IMOVINA	1.798.476 €	1.819.956 €	100,00%	100,00%
KAPITAL I REZERVE	359.015 €	412.328 €	19,96%	22,66%
REZERVIRANJA	0 €	0 €	0,00%	0,00%
DUGOROČNE OBVEZE	1.115.709 €	1.068.408 €	62,04%	58,71%
KRA TKOROČNE OBVEZE	89.014 €	104.481 €	4,95%	5,74%
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	234.738 €	234.738 €	13,05%	12,90%
UKUPAN KAPITAL I OBVEZE	1.798.476 €	1.819.956 €	100,00%	100,00%

Izvor podataka: <https://infobiz.fina.hr/>

Sastav imovine po državi članici (prosjek po gospodarstvu u %)

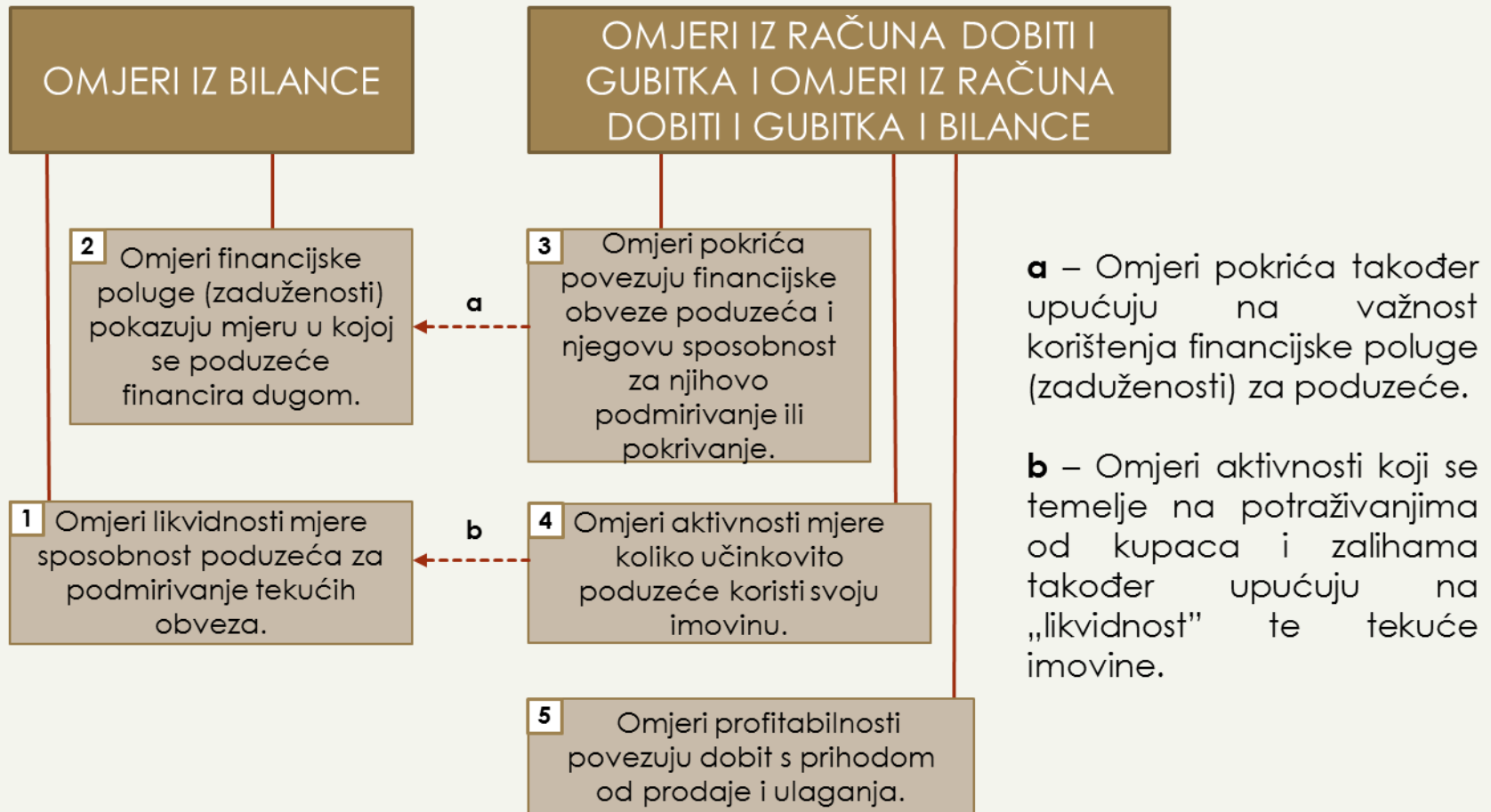

Izvor: EUROPEAN COMMISSION (2021.) EU FARM ECONOMICS OVERVIEW, FADN 2018.

ANALIZA OMJERA (ANALIZA FINANCIJSKIM POKAZATELJIMA)

- Analiza omjera koristi se za mjerenje kvantitativne uspješnosti poslovanja.
- Omjeri pružaju bitnu kvantitativnu analizu, identificiraju pozitivne i negativne financijske trendove koji omogućuju poduzećima izradu i provedbu financijskih planova i, ako je potrebno, kratkoročnu korekciju tečaja. Proučavaju se trendovi kako bi se procijenilo kamo ide poslovanje. Također se koristi za usporedbu i proučavanje učinkovitosti, likvidnosti, profitabilnosti i solventnosti.
- Financijski omjer je indeks koji povezuje dva broja, a dobiva se dijeljenjem jednog broja s drugim.

VRSTE OMJERA (FINANCIJSKIH POKAZATELJA)

Izvor: Van Horne, JC, Wachowicz, JM (2009). Osnove financijskog menadžmenta. Prentice Hall.

FINANCIJSKI POKAZATELJI - ALAT ZA USPOREDIVANJE

Financijski pokazatelji koriste se za usporedbu rezultata poduzeća s različitim mjerilima uspješnosti, kao što su:

- povijesni financijski omjeri tvrtke za otkrivanje trendova poboljšanja i opadanja,
- uspoređivanje s omjerima drugih tvrtki u istom sektoru,
- ili usporedba trenutnih omjera s ranijim financijskim planom.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

- Omjeri likvidnosti koriste se za mjerenje sposobnosti poduzeća da ispuni kratkoročne obveze.
- Oni uspoređuju kratkoročne obveze s kratkoročnim (ili tekućim) resursima (imovinom) dostupnim za ispunjavanje tih obveza.
 - Tekuća imovina – olakšava svakodnevne operative troškove i ulaganja. Ove vrste imovine su 'likvidne', što znači da se mogu lako pretvoriti u gotovinu.
- Iz ovih omjera može se steći dobar uvid u trenutnu gotovinsku solventnost poduzeća i sposobnost poduzeća da ostane solventno u slučaju poteškoća.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

TEKUĆA LIKVIDNOST

$$\frac{\text{kratkotrajna (tekuća) imovina}}{\text{kratkoročne (tekuće) obveze}}$$

Mjeri sposobnost poduzeća da plati dospjele kratkoročne obveze iz svoje tekuće imovine.

Veći od 2 (indikativna vrijednost).

UBRZANA LIKVIDNOST

$$\frac{\text{kratkotrajna imovina – zalihe}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

Prikazuje iznos tekućih obveza koje poduzeće može podmiriti brzo raspoloživim sredstvima.

1 ili veći od 1 (indikativna vrijednost).

TRENTNA LIKVIDNOST

$$\frac{\text{novac u banci i blagajni}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

Mjeri sposobnost poduzeća da podmiri svoje tekuće obveze gotovinom raspoloživom na dan sastavljanja bilance.

Minimalna vrijednost 0,1.

RADNI KAPITAL

Neto radni kapital = kratkotrajna imovina – kratkoročne obveze

Bruto radni kapital = kratkotrajna imovina

Radni kapital je mjera likvidnosti i kratkoročnog financijskog zdravlja poduzeća.

POKAZATELJI DUGA

Da bismo procijenili u kojoj mjeri tvrtka koristi posuđeni novac, možemo koristiti nekoliko različitih omjera duga.

Pokazatelj zaduženosti

Prikazuje iznos imovine financirane iz tuđih izvora (dug).

$$\frac{\text{dugoročne + kratkoročne obveze}}{\text{ukupna imovina}}$$

0,5 ili manji

Pokazatelj vlastitog financiranja

Prikazuje iznos imovine financiran iz vlastitog kapitala.

$$\frac{\text{vlastiti kapital}}{\text{ukupna imovina}}$$

Veći od 0,5

Pokazatelj financijske poluge

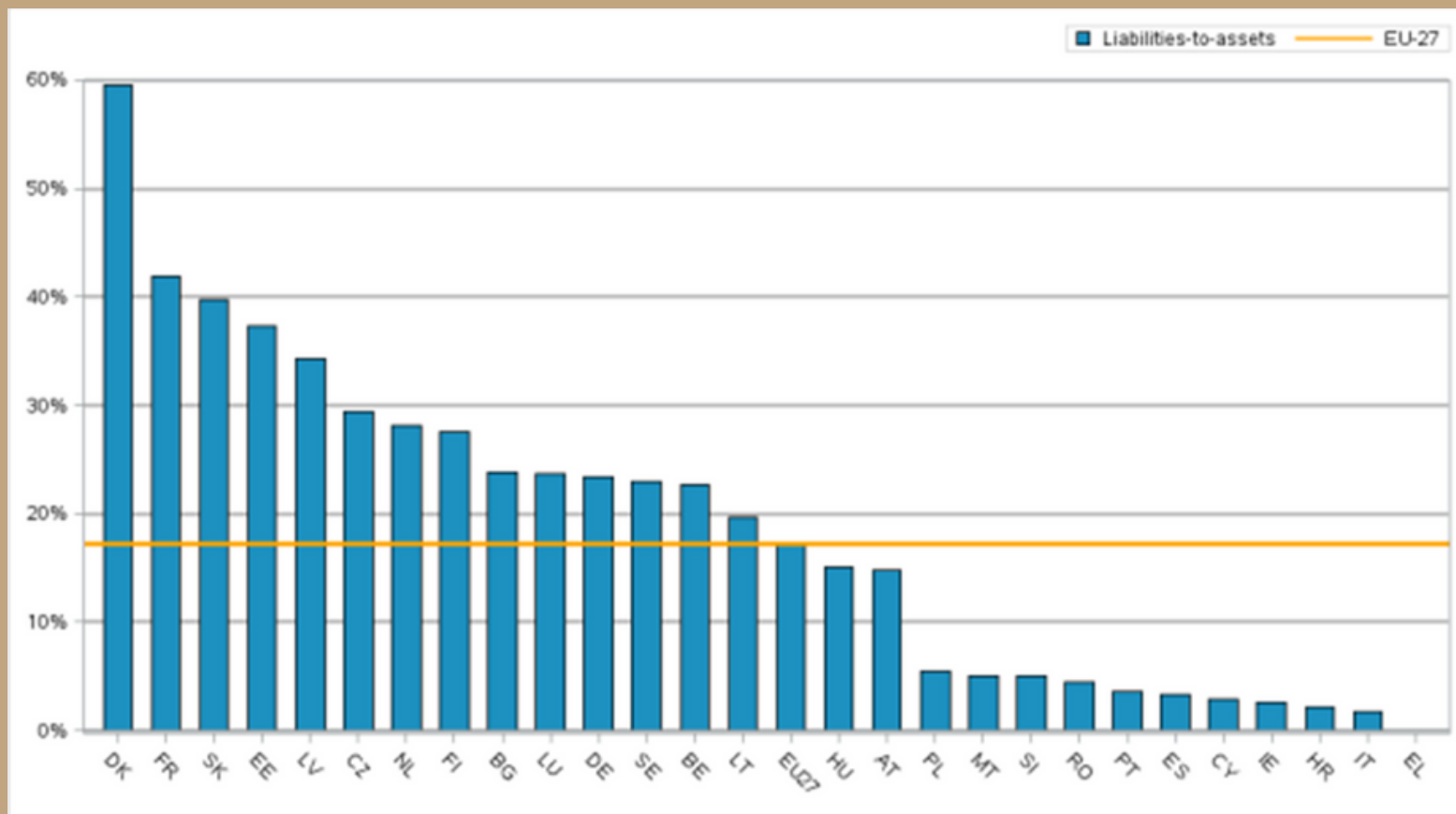
Mjeri razinu zaduženosti poduzeća, odnosno pokazuje omjer duga i vlastitog kapitala.

$$\frac{\text{dugoročne + kratkoročne obveze}}{\text{vlastiti kapital}}$$

max. 1.

Omjer duga poljoprivrednog gospodarstva po državi članici (prosjek po farmi u %)

Izvor: EUROPEAN COMMISSION (2021.) EU FARM ECONOMICS OVERVIEW, FADN 2018.

OMJERI POKRIVANJA

- Omjeri koji povezuju financijske troškove poduzeća s njegovom sposobnošću pružanja usluga ili ih pokrivaju.
- Jedan od najtradicionalnijih omjera pokrića je **omjer pokrića kamata** ili **puta zarađena kamata**. Ovaj omjer je jednostavno omjer zarade prije kamata i poreza za određeno izvještajno razdoblje i iznosa kamata za to razdoblje; to je,

$$\text{Dobit prije kamata i poreza (EBIT) / Troškovi kamata}$$

- Ovaj omjer služi kao jedna od mjera sposobnosti poduzeća da podmiri svoje kamate i tako izbjegne bankrot. Općenito, što je omjer veći, to je veća vjerojatnost da bi tvrtka mogla bez poteškoća pokriti svoja plaćanja kamata. Također pruža određeni uvid u sposobnost tvrtke da se dodatno zaduži.

POKAZATELJI AKTIVNOSTI

Omjeri aktivnosti, također poznati kao omjeri učinkovitosti ili prometa, mjere koliko učinkovito tvrtka koristi svoju imovinu. Poželjno je da omjer obrtaja vrijednosti bude što veći.

Koeficijent obrtaja ukupne imovine
= ukupni prihodi / ukupna imovina

- Pokazuje koliko je puta godišnje poduzeće obrnulo svoju ukupnu imovinu odnosno koliko je kuna ukupnih prihoda ostvarilo na jednu kunu ukupne imovine.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine
= ukupni prihod / kratkotrajna imovina

- Pokazuje koliko je puta godišnje poduzeće obrnulo svoju kratkotrajnu imovinu.

Vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja =
(kratkoročna potraživanja / poslovni prihodi)
*365

- Pokazuje prosječno trajanje naplate kratkotrajnih potraživanja. Poželjno je da je broj dana što manji tj. da naplata traje što kraće.

Vrijeme naplate potraživanja od kupaca =
(potraživanja od kupaca / prihodi od prodaje)
*365

- Pokazuje koliko je dana potrebno da se naplate kratkoročna potraživanja od kupaca (usporedba s npr. liderima, konkurentima ili djelatnostima). Poželjno je da naplata traje što kraće.

Dani plaćanja dobavljačima =
 $\frac{\text{obveze prema dobavljačima}}{\text{ukupni rashodi - financijski rashodi}} * 365$

- Pokazuje koliko je dana prosječno potrebno poduzeću da podmiri obveze prema dobavljačima. Manji broj dana indicira brže podmirivanje obveza.

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI

Pokazuju koliku dobit tvrtka ostvaruje u odnosu na ukupne prihode, te u odnosu na ulaganja. Ukazuju na učinkovitost cjelokupnog poslovanja poduzeća. Poželjno je da su što viši.

$$\text{Rentabilnost prometa (neto)} = \frac{\text{dobit ili gubitak razdoblja}}{\text{ukupni prihodi}} * 100$$

- Pokazuje koliko posto ostvarenih prihoda pripada vlasnicima poduzeća. Pokazateljem se ocjenjuje sposobnost poduzeća da upravlja svim aspektima poslovanja (teretom amortizacije, rashoda od kamata i poreza na dobit).

$$\text{Rentabilnost ukupne imovine} = \frac{\text{dobit ili gubitak razdoblja}}{\text{ukupna imovina}} * 100$$

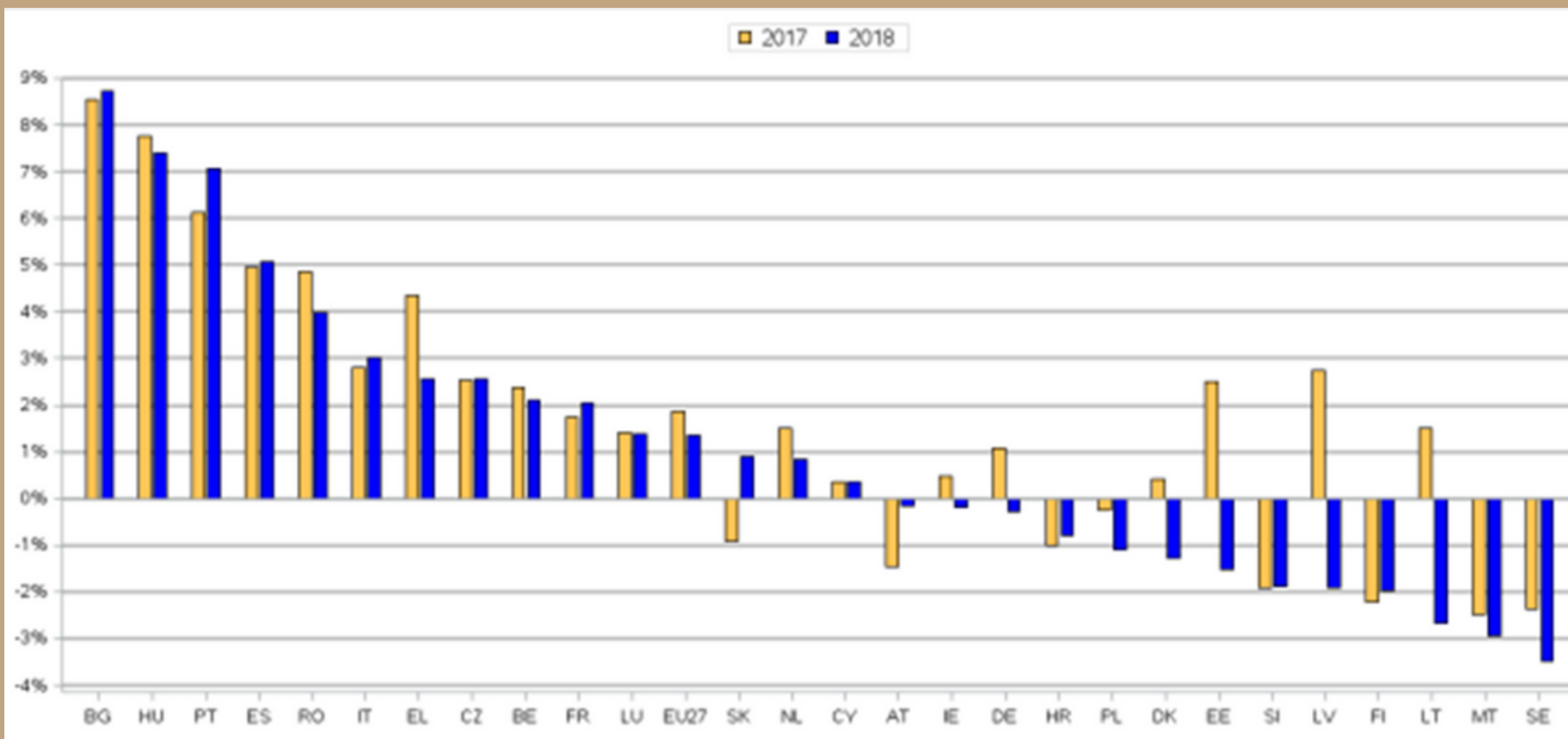
- Ocjenjuje sposobnost poduzeća da ostvaruje povrate na temelju ukupno raspoloživih resursa. Interpretira se kao stopa povrata koju je poduzeće uspjelo ostvariti na ukupnu imovinu. Više su vrijednosti pokazatelja bolje jer indiciraju veću učinkovitost u upotrebi imovine poduzeća.

$$\text{Rentabilnost vlastitog kapitala} = \frac{\text{dobit ili gubitak razdoblja}}{\text{kapital i rezerve}} * 100$$

- Ocjenjuje sposobnost poduzeća da stvara povrate (prinos) za vlasnike vlastitog kapitala. Interpretira se kao postotak povrata vlasnicima na uložene izvore financiranja u jednoj godini. Za poduzeće je povoljnija veća vrijednost pokazatelja jer ona ukazuje na veću moć generiranja rezultata po jedinici vlasničkog kapitala

Stopa povrata na imovinu po državi članici u 2017. i 2018. (prosjek po gospodarstvu u %)

Izvor: EUROPEAN COMMISSION (2021.) EU FARM ECONOMICS OVERVIEW, FADN 2018.

ANALIZA OMJERA - PRIMJER

POKAZATELJ (OMJER)	2021	INDUSTRIJA	INDIKATIVNA VRIJEDNOST
POKAZATELJI LIKVIDNOSTI			
Trenutna likvidnost	0,28	0,19	> 0,1
Ubrzana likvidnost	1,28	0,81	≥ 1
Tekuća likvidnost	2,47	1,39	min 1; >2
POKAZATELJI ZADUŽENOSTI			
Pokazatelj zaduženosti	0,64	0,57	≤ 0,5
Pokazatelj vlastitog financiranja	0,23	0,47	> 0,5
Pokazatelj financijske poluge	2,84	1,03	max. 1
POKAZATELJI AKTIVNOSTI			
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,13	0,74	poželjno što veći
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	0,95	1,75	poželjno što veći
Vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja	155,52	73,30	poželjno što manji
Vrijeme naplate potraživanja od kupaca	48,70	48,27	poželjno što manji
Dani plaćanja dobavljačima	46,49	54,61	poželjno što manji
POKAZATELJI PROFITABILNOSTI			
Rentabilnost prometa neto	21,81%	3,79%	poželjno što veći
Rentabilnost ukupne imovine	2,93%	2,81%	poželjno što veći
Rentabilnost vlastitog kapitala	12,93%	10,79%	poželjno što veći

Izvor: <https://infobiz.fina.hr/>

- Uspješnost i opći uspjeh vašeg poslovanja ovise o nizu varijabli, uključujući sektor u kojem poslujete, ekonomsku situaciju u vašoj zemlji, vaše menadžerske sposobnosti, vašu radnu snagu itd.
- Veličina poduzeća jedan je od tih elemenata, a kao malo i srednje poduzetništvo morate napraviti opsežnu studiju kako biste saznali sve karakteristike svoje tvrtke kako biste bolje upravljali resursima i natjecali se s većim tvrtkama.
- Financijska analiza će vam pružiti informacije na temelju kojih je moguće promišljati i prosuđivati poslovanje u svrhu donošenja odluka.

ZAKLJUČAK

IZVORI

- Van Horne, JC, Wachowicz, JM (2009). Osnove finansijskog menadžmenta. Prentice Hall.
- Žager. K. i sur. (2008). Analiza finansijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia doo
- https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/farm-structures-and-economics/fadn_en
- <https://infobiz.fina.hr/>
- <https://www.investopedia.com/>

PROJEKT WOBIS

Enhancement of rural women`s
associations as a chance for
growth of women
entrepreneurship

WEB STRANICA:
www.wobis2022.eu

**FACEBOOK
STRANICA:**
WOBIS

INFO